

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אלעזר רויזנפעלד זצוק"ל מאושפיצין, בנו של הגאון הקדוש רבי יהושע מקאמינקא זצוק"ל וחתן הרבי הקדוש הדברי חיים מצאנז זצוק"ל נסתלק ז' אב (תש"ג)

בשנת תרצ"ו, עלה רבינו מעירו אושפיצין לארץ ישראל והתגורר בצפת במשך שנה וחצי, ואחר כך עלה לירושלים עיר הקודש, ובנה שם את בית מדרשו, עד שחזר לאירופה בשנת תרצ"ט, ושם נספה על קידוש ה' בשואה הנוראה, ה' יקום דמו.

בימים ההם לא היה בירושלים הרבה חסידים רק מיעוטא דמיעוטא, וממילא לא היה לרבינו עולם גדול. אמנם קפידא היה לרבינו לברך בכל ליל שבת קודש עם מנין, והיו רואים בזה נפלאות, שבכל שבוע ושבע נזדמן לרבינו מנין אנשים לברך עמהם ברכת המזון, בבחינת רצון יראיו יעשה.

פעם אחת לביל שבת היה קר מאוד בחוץ, וירד גשם ושלג ביחד, וכמעט שהיה בלתי אפשרי ללכת החוצה, וישבו אצל שולחנו הטהור רק שמונה אנשים, ובמשך כל השולחן לא ניתוסף עוד שום איש, והמסובים כבר חששו שהפעם לא יהיה לרבי מנין בברכת המזון. אמנם ממש לפני ברכת המזון הגיע שכן אחד עם בנו הבחור, כששניהם רטובים בגשם ושלג, וכך היה מנין בעת ברכת המזון.

לאחר ברכת המזון שאלו את האיש, אם היה בדעתך לבא לשלחן, למה באת רק בסוף. וענה האיש: באמצע הסעודה נרדמתי, כי הייתי עייף מאוד, ואחר זמן מה הקיצונית, ונזכרתי שעוד לא ברכת ברכת המזון, ואמרת לבני, הבה נלך לשלחן של הרבי ולא ידעתי שבחוץ קר מאוד, ורק כשפתחתי את הדלת ראיתי המצב בחוץ, אבל היות שכבר גמרתי בדעתי ללכת, לא רציתי לחזור אלא רצתי מהר לשלחן...

*

בין המסתופפים בצל רבינו בעיר הקודש ירושלים, היה הגאון הגדול רבי ישראל גרוסמן זצ"ל ראש ישיבת פינסק קרלין, אשר היה ממש כבן בית אצל רבינו. וסיפר פעם, שרבינו היה מכין בעצמו את הפתילות להדלקת נרות חנוכה, והיו הפתילות עבות מאוד, ועל כן גם השלהבות היו גדולות, והעלו עשן ופיח רב.

והנה בשעה שהדליק רבינו את הנרות חנוכה, היה מופשט כולו מן הגשמיות, ובהתלהבותו כי רבה, לא שת לבו לאש הדולקת והתקרב עד אליה ממש. הנוכחים חרדו לראות את המחזה הנורא, אך הוא עצמו היה תפוס כולו בשלהבת קה ולא הבחין במאומה, והיה נראה ששניהם בוערים באש, נרות החנוכה שדלקו, וגם רבינו עצמו שכל כולו בער באש התלהבות של המצוה.

על ידי ההכאה יכולים להפוך את המים המרים למים מתוקים

גם בתוקף הטומאה מסתתר ניצוץ קדוש

בגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב מו:) כתוב לשון, **עמלק סימן**. ובפשטות זה כמו שאמרו במסכת עירובין (ד:), אמר רב חסדא, אין תורה נקנית אלא בסימנין, שנאמר (דברים לא, ט) שימה בפיחם, אל תקרי שימה אלא סימנה. ובהמשך הגמרא מבואר שדורשים את זה מעוד פסוק (ירמיה לא, כ) הציבי לך ציונים, עשו ציונים לתורה. ואכן הרבה פעמים יש בסוגיות הש"ס סימן לזכור מה שהולכים ללמוד, וזהו מה שכתוב כאן **עמלק סימן**, זה סימן לזכור את הסוגיות שהולכים ללמוד כעת, **ערב, מלוה, לוקח, קבל**.

אמנם מרן הגאון הקדוש רבי יעקב עמדין זצוק"ל בהגהות היעב"ץ, שואל שאלה חזקה מאד, דלכאורה לא היה לגמרא לנקוט סימן, ממי שהתורה אומרת עליו (דברים כה, ט), **תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח**, ואכן מטעם זה יש באמת כמה כתבי יד שלא גרסו את הסימן הזה בגמרא. ויש שרצו לתרץ שהסימן הזה מזכיר לנו למחות את זכר עמלק, שהרי תכלית הסימן הוא **לא תשכח**, שלא נשכח את סוגיות הגמרא, וזהו **עמלק סימן**, שגם עמלק **לא תשכח** מלמחות בכל רגע.

אך היעב"ץ אומר תירוצו נפלא, שהגם שיש מצוה למחות את זכר עמלק, מכל מקום כל מה דאסר רחמנא שרי רחמנא (חולין קט:), ולכן מותר לפעמים להכניס את עמלק המנוול לבית המדרש כדי לשבר כוחו הרע, ולהוציא ממנו הניצוץ הקדושה שבו, וכמו שמצאנו בזהר הקדוש (ח"ב צג:). מבני בניו של המן למדו תורה ברבים, ורואים מזה שאפילו אצל תוקף הרע, מסתתר ניצוץ קדושה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודש ב"ב דף מז, י"ז אדר תשע"ז)

יש לנקות את הרצון כשם שמנקים את הצינור

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב מח:), **יקריב אותו** (ויקרא א, ג) **מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר לרצונו, הא כיצד, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני**. אי אפשר ללמוד גמרא זו מבלי להזכיר את הרמב"ם בהלכות גירושין (פ"ב ה"ג), הרמב"ם הזה מוזכר בהרבה מפרשים על הדף היומי שלנו. זה לשונו, 'זה שאינו רוצה לגרש, מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתש יצרו ואמר "רוצה אני", כבר גירש לרצונו'.

וראיתי הסבר נפלא על דברי הרמב"ם, על פי המשל המובא בספר הקדוש באר מים חיים (פרשת בחקותי), משל לאחד שהיה לו באר מים בחצירו, והיו המים זכים וצלולים למאוד, טובים ומתוקים, עד שהיו נחמדים למראה עין כל רואה,

לכל אחד
מישראל
יש רצון
טוב

ומתוקים מדבש ונופת צופים. לימים עלה בלב בעל הבית הזה להנהות את בני אדם מטובו, ולהטעימם ממים הנפלאים שלו. והכריז לכל בני עירו שהוא נותן להם רשות לעשות כל אחד בעצמו מרצות וצינורות, להמשיך את המים המתוקים האלו אל הבור החפור אצל כל אחד בחצירו. ואכן כל אחד ואחד מבני העיר עשה מרוב וצינור, והניח ראשו אחד בשפת הבאר המתוק ההוא, ושפתו השני בפתח בורו אשר בחצירו, כדי להמשיך המים הטובים לחצירו ולהנות מיופיים.

אמנם לא כולם בשוה נהנו מהמים האלו, כי מי שנתן לבו לדעתו לזה, להמשיך המים האלו על בוריים טובים, באופן שיהיו בבורו אשר בחצירו, שוה ממש כמו שהם במקורם בבאר, ביפיים טובים בצחותם וצלילותם. הנה קודם יראה שיהא הבור אשר בחצירו נקי ומנוקה מכל עפרורית עפר הארץ, ואחר כך יבדוק הצינור יפה יפה שלא יהא בו סדק ונקב כל שהוא, שלא יזוב המים מתוכו לחוץ, ושיהא גם כן נקי ומנוקה זך ומזוכך מכל לילכלך ועפר וכדומה. ומי שעשה כן, ודאי קיבל המים המתוקים הנפלאים אל בורו שבחצירו בשפע רב, כי לא נשתנו המים שבתוכו, ממי המקור שבבאר כלל וכלל.

אולם מי שאינו שם לבבו לדעתו לכל זה, ולא יביט בבורו אם הוא נקי או לא, וגם את הצינור לא יבדוק אם הוא שלם ויפה מכל צד ואם הוא נקי חך, הנה הוא דאי לא ינהה ממים המתוקים האלה כראוי להם, כי אם בורו או צינורו מלא בטיט ורפש ועפר, ולפעמים גם בטינופת הצואה וכדומה, אזי כאשר ימשיך את המים הנפלאים במילואם טובים, יתהפכו שם ממתוק למר ומטוב לרע, וכאשר ישתנה מהם לא ינהה מהם, ובאו בו המים המאררים למרים, ויחלה מהם בחולאים רעים רחמנא ליצלן.

וכשיעלה על דעתו לתקן דבר זה, יהיה לו עצה פשוטה, להכות בצינור בכל צדדיו, כדי להוציא ממנו כל הרפש הטיט והצואה, עד שיהיה זך ונקי באופן מושלם, ואז ישאר המים העוברים בצינור, זכים וצלולים, יפים ומתוקים.

והנמשל פשוט, **רצון** הוא אותיות **צנור**, לכל אחד מישראל יש רצון טוב, לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, כמו שכתב הרמב"ם. אמנם לפעמים היצר הרע מלכלך את רצון האדם ברפש טיט וצואה, להתאותות לתאותות והנאות רעות ואסורות, זה גורם שהרצון הטוב והיפה של האדם נהפך לרצון רע ומר. והעצה הוא כמו במשל, להכות את האדם ולהוציא ממנו כל הרפש והטיט שהכניס בו היצר הרע, וממילא כבר יצק האדם "רוצה אני", כי הרצון - הצינור שלו נזדקן, והוא חוזר להרגיש את רצונו האמיתי, להיות מישראל לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודש ב"ב דף מח, י"ח אדר תשע"ז)

כמה רגעים לפני השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, בפרשת השבוע פרשת חוקת, על הפסוק (במדבר כ, טו) **וירדו אבותינו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים וירעו לנו מצרים ולאבותינו**. אומר רש"י, וירעו לנו, סבלנו צרות רבות. **ולאבותינו, מכאן שהאבות מצטערים בקבר כשפורענות באה על ישראל**. לפי זה חשבתי לבאר, מה שאנחנו אומרים כל יום שלש פעמים בתפילה, שחרית מנחה מעריב, **וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה**, דהנה רש"י הסביר לנו שאם הילדים בצער גם האבות בצער, לכן אנו מבקשים מבורא עולם, **וזוכר חסדי אבות**, בזכות החסדים שעשו האבות, לא יהיה עוד צער לישראל רק שזוכה כבר לגאולה, **ומביא גואל לבני בניהם**, כדי שלא יצטערו עוד האבות הקדושים בקבר. וכמוכן שמידה טובה מרובה, לכן אנו מתפללים להקב"ה, שיהיה רק שמחות וברורות טובות לכלל ולפרט, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - ב' תמוז תשפ"ד)

אגרא דבי הילולי מילי

שמחת בית קוזמיר

פותחין בכבוד אכסניא, ברשות הרבי שליט"א, ברשות החתן החשוב, ברשות המחוננים החשובים, וברשות כל הקהל הקדוש הזה. אחרי שכבר שמענו את המשא המרכזי, דברי אלקים חיים ממרן הרבי שליט"א, נדמה לי שזה מיותר לגמרי מה שאני מדבר, מה אני יכול להוסיף אחרי שיחה יקרה כזה, של שבח והודאה ודביקות להקב"ה. אך הגמרא אומרת, כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר על חמשה קולות, לכן אני מוכרח לשמח את החתן, ונר לאחד נר למאה, בזכות החתן אני כבר ישמח עוד כמה יהודים.

אני יספר סיפור שזה מאד אקטואלי עכשיו לאחר הגזירות שנגזרו על ידי המדינה. הנשיא הראשון בארץ ישראל שאיני רוצה להזכיר שמו, הגיע לביקור למרא דארעא דישאל מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל ואמר לו, שהוא רוצה ליתן לו כסף עבור המוסדות, אמר לו מרן, שרואים מפרשת השבוע פרשת בלק, לא מדובשיך ולא מעוקציק.

הנשיא היה מחוצץ ואויבך ער חכם גדול, ושאל, למה אומרים לא מדובשיך ולא מעוקציק, הרי אפשר לתת לאדם סטירה מצלצלת ואחר כך ליתן לו כסף, וכי זה סתירה בין העוקץ והדבש, מה הסתירה ביניהם.

מרן הגר"ח זוננפלד היה חכם הרזים, חכימא דיהודאי, וענה לו על אחר, עכשיו אני מבין את הרש"י בפרשת בלק, משל לצירעה שאומרים לו לא מדובשיך ולא מעוקציק, מהיכן יש לדבורה את העוקץ, היא נולדה בזה, ואילו עם הדבש היא לא נולדה, היא מלקטת את הדבש בעצים, העוקץ הוא עצם צורת הדבורה, ואילו הדבש הוא דבר שהיא מלקטת. אמר לו מרן, מהיכן אתה רוצה לתת כסף למוסדות, לא מהכיס הפרטי, רק כספים שגייסו מהסוכנות, ואילו העוקץ, מה ללמוד מתי ללמוד ואיך ללמוד, זה עוקץ אישי משלך, ולכן אומרים לא מדובשיך ולא מעוקציק... הוא יצא בבושת פנים, לא היה לו מה לשאול ומה לענות.

אנחנו נמצאים כעת בשמחת חתן, שאין כאן כלל שום עוקץ, זה כולו דבש, מי שמכיר קצת את הסבים החשובים, ואת המחוננים החשובים, ההסתר רב על הגלוי. אני רוצה לספר מעשה שעוד לא סיפרתי בשבע ברכות הקודם, כי אז זה עוד לא היה...

יש לי מנהג זה שנים רבות, שהגם שאני גר בירושלים, אך פורים אני נמצא בבני ברק. בליל פורים שכרתי דירה ברחוב הזה, אך לא הייתי מסוגל לישון, כי בכל האיזור היה פיצוצים חזקים. חשבתי, הרי הדירה שלי הוא בשכונת לקוזמיר, אכנס לקוזמיר ללמוד קצת. אני עומד תחת החלון, ואני שומע קול תורה מתוק, לא הייתי יכול להתאפק עד שאכנס לפנים, רק עוד בעת עומדי בחוץ הסתכלתי דרך החלון וראיתי את הרבי בכבודו ובעצמו יושב ולומד בין 3-4 לפנות בוקר בליל פורים בהתמדה גדולה, בלי גבאים בלי שמישים, הרבי מתייחד עם קונו, דבוק בקונו ועובד את ה'. קרוב ליובל שנים אני מכיר את הרבי, עד כמה שהרבי מתגלה, הרבה יותר הרבי נסתר.

יש שפת אמת נורא שמצוה לפרסם, השפת אמת אומר בפרשת בא (תרמ"ד), אתם יכולים ליעין בפנים, שכל דבר שנמצא אצל הבנים, נמצא מזה שורש באבות. [הזה לשון קדשו, 'לכל עובדא טובה או רעה נראה שנמצא מזה שורש באבות. רק שיצא עתה בזרעם לפועל אבל בכח נמצא הכל בהאבות. ולכן כשזוכה הצדיק לשמחה יש בזכות זה חלק במחשבה באבותיו ומצדו הקדוש ברוך הוא למעשה, וניתן להאבות חלק בהשמחה]. כשאנו יושבים כאן בשמחת חתן וכלה, עם חתן יקר כזה, ומחוננים יקרים כזה, מוכרח שנמצא בזה שורש באבות.

זה מביא אותי לסיפור עם מרן הבית ישראל שקשור לפרשת חוקת, הרבי הבית ישראל הגיע פעם לחתונה בבית ויוזניץ - אמשינוב, הרה"צ רבי ישראל ארנסטר מארה"ב, חתן אצל הרבי מאמשינוב ארה"ב. הרבי הבית ישראל הגיע לשבע ברכות, והיה מאד בבדיחות הדעת, ואמר שבפרשת השבוע אומר רש"י, **וירעו לנו ולאבותינו** (במדבר כ, טו) - **מכאן שהאבות מצטערים בקבר, כשפורענות באה על ישראל**. אמר הרבי הבית ישראל, מידה טובה מרובה, כשיש שמחה אצל הבנים, בודאי יש שמחה גדולה להאבות.

ידוע מה שכתוב בזוהר הקדוש, שכשיש שמחה יורדים האבות מהעולם העליון, והיו מי שאמרו, שאם מתנהגים כראוי, הם נשארים עד השבע ברכות האחרון. וממילא נמצאים כאן כל הצדיקים לבית קוזמיר, קאמרנא, ווישווא, מודז'יק.

יעזור השי"ת, קה זכות אבות יגן עלינו, כל ההשפעות של האבות הקדושים יגן על כל הבעלי שמחה ועל כל המשתתפים, ועל כל המקושרים לאילנא דחיי, לרבי הקדוש.

ידוע לכם שאני מדבר על הרבה אדמור"ם וכותב על הרבה אדמור"ם, אך בכל פעם כשאני מדבר על קוזמיר, יש 'חשמל', אנשים מכל ארץ ישראל מתקשרים אלי, אה, איזה זכות גדול להיות בקשר עם האדמו"ר מקוזמיר.

יעזור השי"ת, שכל המשתתפים וכל מי שהיה ברצונם להשתתף, יהיה להם השפעות טובות, וזוכה כבר לשמחה הגדולה, ותחזינה עינינו בשו"ב לציון ברחמים, ומלכנו בראשנו בביאת משיח צדקנו, אמן.

צילום יפריד

מאוצרות הפרשה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר (א, א). נראה לי, כי הצדיק תמיד תשוקותיו הגדולים להשפיע רב טוב לבית ישראל, ולפעול להם כל צורכיהם בני חיי ומזוני, ולהפך מדת הדין לרחמים, ולהמשיך להם חסדים גדולים, כדי לעשות נחת רוח ליוצרו יתברך, לפעול תענוג בכל העולמות ולהמשיך השפעות תמיד בלי הפסק.

ולזה צריך הצדיק להיות הפקר כמדבר, כדרך שאמרו בגמרא (סנהדרין מט.) לגבי יואב, וביתו כמדבר, שהיה ביתו הפקר לעובר ושב כמדבר. וגם הצדיק הזה צריך שיהיה הפקר לכל הצריך אליו לכל דבר. זהו היא הפירוש

אלה הדברים אשר דבר משה

אל כל ישראל במדבר,

שהצדיק הנקרא משה,

צריך להיות בבחינת

מדבר שהוא הפקר.

(נועם אלימלך,

דברים)

ה' אלקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה (א, א). הפרשה זאת נקרא

תמיד בין המצרים בשבת חזון, והיא מרמזת לנו, כי ה' אלקינו דבר אלינו בחורב, אף שבית

המקדש הוא חרב בעוונותינו הרבים, אף על פי כן רב לכם שבת"ה הוא שב"ת. כי האמנם כל המועדים הם

לפי הזמנים, כמו שאומרים מקדש ישראל והזמנים, והיה לנו מצות עליונית הרגל והבאת הקרבנות, ובזמן הזה

אין לנו דבר. אבל שבת היא קביעה וקיימא גם בזמן הזה, וזהו שאמרו ז"ל (ביצה טז.) מתנה טובה יש לי בבית גנזי

ושבת שמה, רצה לומר, אף שבית המקדש נגזר, אך השבת קיים לעולם. (תפארת שלמה, דברים)

נקודה
למחשבה: